

ایران باستان

قدمت نام زرتشت!!

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۵ شهریور ۱۳۹۵ | ۸ دقیقه مطالعه

ZARATHUSTRA

زرتشت

ایکون: پیک، گنار، پیک، کرده، پیک

چکیده مقاله

به نام خداوند بخشنده مهربان چندیست که در محیط مجازی شاهد انتشار شایعاتی هستیم که اساس آنان بر ((توهم توطئه)) گذاشته شده است. بر طبق این شایعات زرتشت و آیینش جعلی و ساختگی در چند قرن اخیر است! این شایعه پراکنان میگویند در گذشته دور حرفی از زرتشت نبوده و زرتشت و آیینش را غربی‌ها برای ایجاد تفرقه در ایران جعل کردند تا به اهداف استعماری خود برسند. این در حالی است که این افراد چندان با تاریخ و اسناد و مدارک آشنایی ندارند و اصولاً گفته‌های آنان نیز بی سند و فقط متکی بر توهم توطئه باز نشر میشود و افراد

ZARATHUSTRA

زرتشت

افکار نیک، گفتار نیک، کردار نیک

به نام خداوند بخشنده مهربان

چندیست که در محیط مجازی شاهد انتشار شایعاتی هستیم که اساس آنان بر ((توهم توطئه)) گذاشته شده است.

بر طبق این شایعات زرتشت و آیینش جعلی و ساختگی در چند قرن اخیر است!

این شایعه پراکنان میگویند در گذشته دور حرفی از زرتشت نبوده و زرتشت و آیینش را غربی ها برای ایجاد تفرقه در ایران جعل کردند تا به اهداف استعماری خود برسند.

این در حالی است که این افراد چندان با تاریخ و اسناد و مدارک آشنایی ندارند و اصولاً گفته های آنان نیز بی سند و فقط متکی بر توهم توطئه باز نشر میشود و افرادی را که مثل آنان با تاریخ و اسناد تاریخی آشنایی ندارند را فریب میدهند.

شاید بتوان ریشه این گفتار ها را در توهّمات افرادی مانند ناصر پورپیرار و یا رضا مرادی غیاث آبادی جستجو کرد.

در نوشتار زیر تنها گوشه ای از اسنادی که به زرتشت و آیینش اشاره دارد جمع آوری شده و از بخش بزرگی از اسناد که مربوط به دوران های اشکانیان، ساسانیان، قرون اسلامی میشود چشم پوشی شده است چه بسا که ما بیش از هرچیز سخن از زرتشت و آیینش را در قرون اسلامی و آثار به جا مانده از آن میبینیم.

نویسنده: محمد مهدی جوکار

جناب غیاث آبادی که در چند روز گذشته لحن و ادبیات خود را بیش از پیش از حوزه ی ادب و متانت و گذشت و بزرگی یک محقق که میتواند الگوی جوانانی باشد بدور برده اند و در فحاشی متقابل به مخالفانش عینا و عملا

به آنان کلمات رکیک نثار (!) میکند ، تا این رویکردش نشانی از ادب و اخلاق این محقق و پژوهشگر نام آشنا باشد. بهرحالا ایشان در مطلبی با عنوان **جایزه!** با ادبیاتی عامیانه ؛ از سر حقد و کینه رجزهایی سروده و به اصطلاح مبارز طلبیده است . عموم گفته های ایشان در آن نوشته صحیح و درست است (هرچند ادبیاتی نامناسب دارد) بجز مطلبی که ذیلا از ایشان نقل میشود :

ما راستش مقداری خسته شده‌ایم از بس دیگران سند خواستند و ما دادیم، عیبی دارد حالا ما بخواهیم و دیگران بدهند؟ پس به این ترتیب و اگر اشکالی ندارد، به هر کسی که سندی نشان دهد کهنشان دهد **نام زرتشت در کدام سند تاریخی کهن‌تر از 1800 سال پیش آمده است؛....**یک جعبه پشمک فرد اعلای یزد جایزه داده می‌شود.

مورخان و فیلسوفان یونانی بسیاری که پیش از 1800 سال قبل میزیسته اند نام زرتشت را ذکر کرده اند و برای زمان زندگی او هریک زمانهایی قائل شده اند زمانهای بعضا بسیار دور که میتواند همگی نشان و نمودی از قدمت این زرتشت یا ایین مغ و شهرت آن نزد فلاسفه و مورخان باستان باشد. همانگونه که استاد هاشم رضی در کتاب **آیین مغان (ص172)** بیان میکند :

« افلاتون، ارسطو و خسانتوس و دیگران ، در آثار خود قدمت فراوانی را از عصر زندگانی زرتشت به دست می دهند هرچند که تاریخ های یاد شده به وسیل این بزرگان اختلافات فاحشی را باهم ارا نه میدهند اما این اختلاف ارا ، نشانگر آن است که در سده های چهارم و پنجم پیش از میلاد عصر زرتشت مساله ای کهنه و بسیار دور بوده که این چنین اختلافهایی را موجب میشده است»

بی هیچ مقدمه و شرحی به بیان نام تعدادی از مورخانی و فیلسوفانی که پیش از 1800 سال قبل از زرتشت یاد کرده اند می پردازیم .

1- خسانتوس : وی در محدوده 425-465 قبل از میلاد میزیسته است و اولین کسی است که از زرتشت در آثار خود یاد میکند . مطالبی از او بنقل از مورخانی چون نیکولائوس (سده یک پیش از میلاد) و دیوژنس لرتیوس (210 میلادی) بیادگار مانده است. مورخ اخیر یعنی دیوژنس لرتیوس بنقل از او درباره ی زرتشت آورده است :

« زرتشت 600 سال پیش از لشکر کشی خشیرشا بطرف یونان بسر میبرده است. »

البته بقول استاد پورداد در دو نسخه ی (بزم او غیرمعتبر) دیگر که از دیوژنس لرتیوس بیادگار مانده رقم 6000 سال ذکر شده است.[1]

2-کتزیاس : طبیب یونانی که سالهایی در دربار ایران میزیسته است از کتزیاس کتابی بجای نمانده ولی از کتاب او

توسط مورخانی چون فوتیوس (875 میلادی) و دیودورس سیسیلیوس (سده یک م) و یادداشتهایی از کتاب او در آثار خود بجای نهاده اند. دیودورس بنقل از کنزیاس : زرتشت را پادشاه بلخ رقیب و معاصر پادشاه اشور نینوس و زنتش سمیرامیس دانسته است [2] استاد ابراهیم پورداود این داستان را مشروحا آورده است که در این جا چون بنای این مقال برایجاز است از ذکر آن خودداری میگردد.

3- افلاطون : وی فیلسوف نام اشنای یونانی است که در سالهای 427-347 میزیست. او زرتشت را موسس ایین مغ معرفی کرده و ایین او را بهترین طرز ستایش خدایان و دارای افکار عالی دانسته است.

شاگردان او اعم از ارسطاطالیس ، ادکسوس، هرمدرس نیز از زرتشت و زمان او یاد کرده اند ؛ پلینیوس رومی (سالهای 32-79 میلادی) بنقل از آنها در جز سی ام کتاب خود از مغان و موسس اصلی ان زرتشت صحبت میدارد [3] پلی نیوس حتی از اداب زرتشتیان نیز بیاناتی واقعی آورده است از جمله اداب استفاده از گومیز یا شاش گاو در غسل و شستشو نقل کرده است [4] هموست که روایاتی در نحوه ی زادن معجزه وار زردتشت آورده است روایتی که بیان میکند زرتشت بهنگام زادن خندید، او همچنین نقل میکند که زرتشت پیش از پیامبری ۳۰ سال در بیابان زیست ، روایتی که شبیه روایات منابع شرقی است یعنی در متون اوستایی نیز تکرار شده است.[۵]

ادوکسوس و پلینیوس و ارستو معتقد بودند که زرتشت (زورآستر zoroaster) شش هزار سال پیش از مرگ افلاتون میزیسته است.[۶]

4- بروسوس : مورخ کلدانی که در زمان انتیوخس اول شاه سلوکی میزیست . از او نوشته هایی در آثار دیگران نقل شده است . از داستانهایی که وی نقل میکند فتح بابل بدست مادها است که او سرسلسله ی مادها را زرتشت معرفی میکند [۷]

5- فیثاغورس : ریاضیدان و فیلسوف معروف یونانی که در سده 5-6 پیش از میلاد میزیسته است. او سفرهایی به مصر داشته است از برخی اخبار بر می آید که به ایران نیز سفر کرده است. برخی از مورخان یونانی از جمله پلوتارک (46-125 میلادی)، اپولئیوس (متولد 125 میلادی) ، کامنس الکساندرینوس (متوفی 218 میلادی) هیپولیتوس (اسقف رومی سنوات 233-303 میلادی) و دیگران او را شاگرد زرتشت معرفی کرده اند . پلی نیوس رومی نوشته است : فیثاغورس ، دمکریتوس، امپدکلس و افلاطون از برای آموختن آیین مغ سفر دور کرده اند! والریوس ماکسیموس (سده اول میلادی) مینویسد : فیثاغورس به ایران رفت و بتعلیمات مغان پرداخت از آنان گردش اختران و سیر ستارگان و نیروی و خصایص طبیعی انها آموخت.[۸]

6- دینو Dino : یکی از مورخان بزرگ است که در سال 350 پیش از میلاد حیات داشته است. او تاریخ بزرگی از اوضاع شرق نگاشته است که دران اوضاع اشور را در جلد یک ، اوضاع ماد را در جلد دو و اوضاع پارس را در جلد سوم آورده بود. از همین منبع سرشار است که نویسندگان چون کورنلیوس cornelius و پلوتارک سودجویی های فراوان کرده اند . اینان نیز زمان زرتشت را 5000 سال پیش از جنگ ترویا دانسته اند [۹]

بهرحال پیرامون آگاهی هایی که مورخان باستان از ایین مغ و ایین زرتشت و زمان زندگی او میدهند و بررسی درستی

روایات و تطبیق آن با روایات اوستایی و استوره های ایرانی میتوان به کتاب ایین مغان فصل 4 و 5 و 6 نیز کتاب دین های ایرانی از استاد هاشم رضی رجوع کرد . که با نگاهی گذرا به این منابع میتوان بخوبی پوچی این ادعا که نام و نشانی از زرتشت تا پیش از سال 200 یا 300 میلادی نیست پی برد!

کتاب نامه ها

- 1- مشروح را بنگرید به : ابراهیم پورداود ، یسنا ، جلد 1 ص 79-80
 - 2- مشروح را بنگرید به : همان ص 81-90
 - 3- مشروح را بنگرید به : همان ص 91-94
 - 4- مشروح را بنگریده به : هاشم رضی، دانش نامه ایران باستان جلد 3 ص 1850، ذیل واژه گئومیز+ وندیداد، ترجمه تفسیر و یادداشت ، هاشم رضی ، جلد ۲ ص ۷۲۱-۷۲۸+ هاشم رضی، ایین مغان ص ۲۸۸-۲۸۹.
 - 5- مشروح را بنگرید به : ابراهیم پورداود، یسنا جلد ۱ ص ۲۱ منابع شرقی که استاد پورداود بدان استناد میکند : از انجمله در کتاب پنجم دینکرد در فصل 2 فقره ی 5 و در کتاب 7 دینکرد در فصل 3 در فقره 2 و در فقرات 24-25 و در کتاب زادسپرم در فصل 4 فقرات 13-15 رجوع شود...+ هاشم رضی ، ایین مغان ص ۲۸۱+ محمود رضا افتخار زاده ، ایران /ایین و فرهنگ ص ۱۲۴
 - 6- مشروح را بنگرید به : هاشم رضی ، ایین مغان ، ص 173+ 181-182
 - 7- مشروح را بنگرید به : یسنا ، جلد 1 ص 94-96
 - 8- مشروح را بنگریده به : همان 96-102
 - 9- مشروح را بنگرید به : ایین مغان ص 187-194
- این نوشتار از وبلاگ ((ناگفته های ایران باستان)) برداشته شده است.
- بنگرید به: قدمت نام زرتشت (پاسخ به رجزخوانی غیاث ابادی)**

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «قدمت نام زرتشت!!»، پارسیان دژ، ۱۳۹۵.

خواندن مقاله و پیوست های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1866/pdf/قدمت-نام-زرتشت.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵